

Theoretische geschiedenis (A001819)

Cursusomvang *(nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)*

Studiepunten 5.0 **Studietijd 150 u**

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2026-2027

A (semester 1) Nederlands Gent hoorcollege
zelfstandig werk

Lesgevers in academiejaar 2026-2027

Bevernage, Berber LW03 Verantwoordelijk lesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2026-2027

	stptn	aanbodsessie
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (afstudeerrichting geschiedenis)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde (afstudeerrichting historische perspectieven)	5	A
Master of Arts in de geschiedenis	5	A
Master of Arts in de historische taal- en letterkunde	5	A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Feiten, interpretatie, waarheid, causaliteit, positivisme, historicisme, epistemologie, historische tijd, presentisme, geheugen, getuigenis, geschiedenis en ethiek

Situering

Kernvak dat studenten aanzet om op een abstract niveau te denken over de geschiedenis en haar concepten, grenzen, codes en conventies.

Inhoud

Theoretische geschiedenis reflecteert over geschiedenis als verzameling van gebeurtenissen in het verleden (*res gestae*) en geschiedenis als de verzameling verhalen die over dat verleden worden geformuleerd (*historia rerum gestarum*). Op die manier komen we tot twee grote subvelden:

1. De lange traditie van 'substantiële' geschiedfilosofie die bespiegelt over de natuur of de vorm van het verleden zelf (b.v. historisch periodiseren, causaliteit, recurrenties en patronen)
2. De analytische geschiedfilosofie die vooral focust op epistemologische- of kennisproblemen enerzijds en de narratieve technieken en representatiestrategieën die historici hanteren anderzijds

Aan de hand van voorbeelden uit de geschiedtheorie wordt de relatie tussen heden en verleden, tekst en context, oorzaak en toeval, structuur en agens, waarheid en dichting, objectiviteit en subjectiviteit, wetenschap en engagement belicht.

Begincompetenties

Studenten zijn vertrouwd met de beginselen van de historische kritiek en hebben ervaring in de historische praktijk (bacheloropleiding geschiedenis)

Eindcompetenties

- 1 Gevorderde kennis inzichtelijk kunnen aantonen over de epistemologische en ontologische problemen van de geschiedwetenschap
- 2 Kritisch kunnen reflecteren over het waarheidsgehalte van historische bronnen

- en verhalen
- 3 Bestaande theorieën kritisch kunnen benaderen en toetsen aan de historische praktijk
- 4 Een onderbouwde argumentatie kunnen opbouwen over fundamentele geschiedtheoretische problemen
- 5 Kritisch reflecteren over de positie van de historicus in de maatschappij

Creditcontractvoorwaarde

Toelating tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is mogelijk na gunstige beoordeling van de competenties

Examencontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via examencontract is open

Didactische werkvormen

Hoorcollege, Zelfstandig werk

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Les opnames van enkele jaren terug zijn voor iedereen toegankelijk.

Studiemateriaal

Type: Reader

Naam: Reader Theoretische Geschiedenis (pdf)

Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding

Optioneel: ja

Taal : Nederlands

Oudst bruikbare editie : Lorenz Ch., De constructie van het verleden: een inleiding in de theorie van de geschiedenis,

Boom: Amsterdam, 2008 (alle edities ok)

Beschikbaar op Ufora : Ja

Beschikbaar in de bibliotheek : Ja

Beschikbaar via studentenvereniging : Nee

Bijkomende info: De reader is gratis beschikbaar in pdf formaat via Ufora. De optionele literatuur (boek Lorenz) is beschikbaar via de bibliotheek of kan tweedehands of nieuw aangekocht worden.

Referenties

Jorn Rüsen, Western historical thinking: an intercultural debate. Berghahn Books, 2002.

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Via Ufora en e-mail, aanvullende individuele begeleiding op afspraak.

Evaluatiemomenten

periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Schriftelijke evaluatie met open vragen

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Schriftelijke evaluatie met open vragen

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is mogelijk

Eindscoreberekening

Periodegebonden (100%)

Faciliteiten voor werkstudenten

1. Mogelijkheid tot vrijstelling van aanwezigheid
2. Mogelijkheid tot feedback op alternatief tijdstip

Voor meer informatie omtrent flexibel studeren: <http://www.flw.ugent.be/flexibelstuderen>